अलिकुलकोकिलललिते नेष्यति सखि सुरभिसमयेऽसौ" ॥
अत्र नेष्यति अपि तर्हि एष्यत्येवेति काक्वा व्यज्यते ॥

चेष्टावैशिष्टे यथा।

"सङ्केतकालमनसं विटं ज्ञात्वा विदग्धया।
हसन्नेत्रार्पिताकूतं लीलापद्मं निमीलितं" ॥

अत्र सन्ध्या सङ्केतकाल इति पद्मनिमीलनादिचेष्टया कयाचित् द्योत्यते। एवं वक्त्रादीनां व्यस्तसमस्तानां वैशिष्ट्ये बोद्धव्यं ॥

(२९) त्रैविध्यादियमर्थानां प्रत्येकं त्रिविधा मता।

अर्थानां वाच्यलक्ष्यव्यङ्ग्यत्वेन त्रिरूपतया सर्व्वा अप्यनन्तरोक्ता व्यञ्जनास्त्रिविधाः ॥ तत्र वाच्यार्थस्य व्यञ्जना यथा। "कालो मधुः" इत्यादि ॥ लाक्ष्यार्थस्य यथा। "निःशेषच्युतचन्दनं" इत्यादि ॥ व्यङ्ग्यार्थस्य यथा। "उन्न णिच्चलेत्यादि" ॥ प्रकृतिप्रत्ययव्यञ्जनत्वन्तु प्रपञ्चयिष्यते।

(३०) शब्दबोध्यो व्यनक्त्यर्थः शब्दोऽप्यर्थान्तराश्रयः ॥
एकस्य व्यञ्जकत्वे तदन्यस्य सहकारिता।

यतः शब्दो व्यञ्जकत्वेऽर्थान्तरमपेक्षते अर्थोऽपि शब्दं तदेकस्य व्यञ्जकत्वे अन्यस्य सहकारिताऽवश्यमङ्गीकार्य्या ॥

(३१) अभिधादित्रयोपाधिवैशिष्ट्यात्त्रिविधो मतः ॥
शब्दोऽपि वाचकस्तद्वल्लक्षको व्यञ्जकस्तथा।